

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1975
FORFATTER:	Redaktionen
TITEL:	Erindrer De
KORT RESUME:	Musikhandler Marcus fortæller oplevelser fra det gamle Kolding

Erindrer De...

*Musikhandler Marcus fortæller
oplevelser fra det gamle Kolding.*

Afdansningsbal

Terpsichore havde ikke givet mig nogen vuggegave. Jeg havde absolut ikke anlæg for at danse. Men lære det skulle jeg selvfølgelig, det hørte jo også dengang med til en god opdragelse. Jeg følte selv at jeg kun dannede en mådelig figur på dansegulvet. Jeg kunne ikke »føre«. Det var damen, der måtte slæbe af med mig, og det var en ubehagelig fornemmelse. Det var måske også derfor at jeg ikke med ublandet fornøjelse deltog i danseundervisningen og at mine erindringer fra balsalen ikke er så rosenrøde, som de burde være. Afdansningsballet fandt sted på Svenssons hotel i salen over gården hvor musikken sad på et galleri over salens ene ende væg, medens forældrene havde plads på forhøjningen langs salens sider. Udsmykningen bestod i en lille prismekrone og to gasarme med snitbrænder, samt to pillespejle der nu er havnede i museet. Danselæreren hed Sandberg. Han var fotograf om dagen og dansemester om aftenen.

Selvfølgelig mødte vi op til afdansningsballet i vort fineste puds. Drengene i trøje, vest og lange bukser, kun de mindste var i fløjlsbluse og pigerne i stivede hvide kjoler og mamelukker. De var godt stivede helt igennem, hvad jeg fik bevis for, da vi, under Sandbergs ledelse marcherede ind i salen. Jeg fornam hele tiden en underlig raslende lyd, og da jeg ikke kunne forstå hvor den kom fra, gjorde jeg min dame opmærksom på fænomenet. Men hun svarede blot: »Det skal du ikke bryde dig om, det er mine bukser, der er stivede, det skal nok gå væk«. Og det gik også væk, da hun blev danset varm. Mon nutidens balkonservation føres under lige så tvangfri former?

Der var selvfølgelig kotillon. Den bestod i knallerter. Ikke de overdådigt udstyrede tingester som vi kender nu, nej, det var kun et stykke hvidt og et stykke brunt glanspapir, der var klistret sammen, og indeni lå en bolsche. Når man nu knaldede med sin dame, og herren fik det stykke af knallerten, hvori bolschet sad, bød etiketten, at han galant overrakte det til damen. Det vidste jeg meget godt, men da turen kom til mig at knalde og jeg fik bolschet, gik naturen over optugtelsen og jeg spiste det selv. Til min undskyldning må jeg dog sige, at da jeg først havde spist det, skammede jeg mig. Jeg gik hele aftenen om med en nedværdigende følelse af, at jeg for et ussel bolsches skyld

havde givet afkald på at blive betragtet som gentleman. Ballets clou var selvfølgelig det sluttede bord, hvor de serverede smørrebrødsnitte, limonade og kransekager. Det kostede 4 mark at komme med til afdansningsballet og vi skulle jo gerne have valuta for pengene. Derfor spiste og drak vi også alt det vi kunne overkomme.

Men da var det, at det forfærdelige skete. — Jeg må her indskyde en lille orienterende bemærkning. Dengang havde damerne lomme i deres kjoler, og den må have været rummelig, for alt, hvad en dame nu har i sin håndtaske, kunne være i lommen. Pigerne havde selvfølgelig også lomme i deres kjoler. Da vi nu glade og mætte begav os ned i balsalen igen, var det, at det skete. Min dame begik et fejltrin og jeg pjalt kunne ikke holde hende oppe. Hun faldt lige så lang hun var, og i faldet trillede hele indholdet af hendes lomme ud på dansegulvet. Lommetørklæde, kam, spejl o.s.v. og så fem stykker kransekage, som hun havde set sit snit til at stikke til sig ved bordet til senere hjemmeforbrug. Nu lå hun der midt i kransekagen nidstirret af to rækker forældreøjne fra forhøjningen. Det var forfærdeligt. Under gråd og tænders gnidsel fik hun sine mere og mindre retmæssige ejendele samlet sammen.

Men jeg tabte den aften fuldstændig lysten til at danse, og jeg har aldrig fundet den senere.

Læs videre side 19.

Musikhandler Marcus fortæller erindringer

En musikalsk overraskelse

Den kendte Harbørepræst, pastor Moe, blev senere sognepræst i Skanderup ved Kolding. Da hjemmet var musikalsk havde jeg ikke så sjældent besøg af pastoren i min forretning, hvor han var en meget elskværdig kunde. Nu havde man dengang nogle store fotografialbum hvori var indsat et lille schweizer-spilleværk der kunne trækkes op, således at man fik musikledsagelse, mens man bladede i albummet.

En dag kom pastor Moe ind til mig og fortalte, at han havde et sådant album hvori spilleværket var gået i stykker og nu ville han gerne have, at jeg skulle skaffe ham et nyt, men det skulle gerne være et, der spillede en salmemelodi. Jeg lovede at gøre mit bedste, idet jeg dog tog forbehold med hensyn til salmen, da jeg ikke vidste om man kunne få en sådan, jeg skrev så til en forbindelse i København og bad om at få tilsendt et sådant spilleværk, helst med en salme. Nogle dage efter kom pastor Moe for at høre hvorledes det gik, og nu ville skæbnen, at posten lige havde bragt spilleværket ind ad døren, således at jeg endnu ikke havde fået det pakket ud. Da pastor Moe hørte

dette, blev han meget interesseret og ville absolut høre spilleværket med det samme for at få konstateret om det var efter ønske. Uden at ane noget ondt pakkede jeg det ud og trak det op, men jeg skal ikke nægte, at hårene rejste sig på mit hoved, da det stemte op med en dengang moderne revyviser, der begyndte sådan »Har du aldrig set mig nøgen«.

Pastor Moe kendte selvfølgelig ikke denne viser, hvis melodi forøvrigt var meget kvik, og han indskrænkede sig derfor til at sige: »Det er jo ganske vist ikke det, jeg havde tænkt mig, men De har vel ikke kunnet skaffe noget andet, og så må jeg jo helst beholde det«.

Læs videre side 35.

Musikhandler Marcus fortæller erindringer

3. pinsedag

Når man nu ser den lille beskedne procession, der vender tilbage fra skydebanen 3. pinsedags eftermiddag, må vi gamle vel nok have lov til at sige »Ak, hvor forandret«. Medens selve livet derude vistnok forløber traditionsmæssigt når lige medtages, at hverken frokosten eller flagstangturen trækkes op med så kraftige linier nu som i gamle dage, så er til gengæld al tradition borte fra hjemturen, der dengang formede sig som en festlig afslutning på dagen hvori hele Kolding deltog. Man gik ikke som nu hjem ved højlys dag. Efter skydningens ophør blev skytterne derude og satte humøret endnu et par grader op ved et godt aftensmåltid. Imens var koner og børn, og som sagt hele byen stævnet derud, og så blev der danset indtil kl. 10, da musikken blæste til samling for hjemturen. Så drog man afsted hilst med de tre traditionelle. Forrest gik musikken, ikke som nu en 4–5 mand men et stort 12 mands orkester med hele den tyrkiske musik. Derefter kom to store dannebrogflag. Det var før selskabet havde fået sin egen fane. Højt på et åg over skuldrene bar to mand den store sorte skive med den hvide plet, hvori kongeskuddet sad, så kom kongen og de øvrige rangspersoner, skytterne med damer og det brede publikum hvori ungdommen var talrigt repræsenteret. — Dengang betragtedes skydebanen ved Munkensdam som lig-

gende i Seest, i alle tilfælde langt uden for byen. På hele Seestvej fandtes der vistnok kun et hus, gartner Vejrup, det der endnu ligger så akavet med gavlen helt ud til kørebanen. Man følte sig på landet og tillod sig derfor allehånde løjer på hjemturen. Musikken spillede kendte melodier, både klassiske som »Herlig en sommernat« og moderne som »Der er ingenting så dejlig som en mån'skinstur« som alle sang med på.

Lige ved siden af musikken gik den lange skomager Ulrich Rosendahl. Hvergang musikken holdt op og trommen fortsatte, akkompagnerede han denne med et lille, ikke helt artigt ord, som han gentog i det uendelige i takt med trommen. Det var for resten det samme ord, som publikum gik på enden over, da det lød fra scenen i Pygmalion. Skønt byens bedste selskab også var med i processionen, syntes Rosendahls originale medvirken i orkesteret, ikke at forarge nogen, og han blev da også utrættelig ved indtil toget svingede ind i Søndergade. Ankomsten til torvet gik skydebrødrene op i Rådhusalen, medens mængden tålmodigt ventede nedenunder. Nu kom nemlig det bedste. Der skulle »følges hjem«. Endelig kom skytterne ud igen, og så lød parolen: Nu følger vi kongen hjem. Nu var det aldeles ikke ligegyldigt, særlig ikke for ungdommen, om kongen boede i Østergade eller yderst i Losbygade. Det gjaldt jo om at få det mest mulige ud af turen. Så drog man altså med musik i spidsen afsted til kongens bopæl, hvor der ofte var illumineret i alle vinduer. Der blev udbragt et leve for kongen og denne udbragte til gengæld

et leve for et eller andet. Så manglede det ikke, at der var en behjertet mand der råbte, »Skal vi så følge kronprinsen hjem«, og så gik det afsted, måske til den modsatte ende af byen, hvor de samme ceremonier gentoges. Hvis kongen ikke selv var aktiv skytte, fulgte man også med glæde skyttekongen hjem. Ja engang gik man så vidt, at man fulgte borgmesteren hjem. I sin takketale bad han nu deltagerne om at gå hjem, hver for sig, nu da klokken var blevet henv. 12. Så skilles man endelig, den dødtrette musik kunne pakke instrumenterne sammen. Det havde været en dejlig aften.

Mordet i Adelgade

En sen forårsaften i begyndelsen af firserne gik jeg sammen med pastor Lunddahl gennem Adelgade, da vi pludselig standsede udenfor konditor Borella der havde sit konditori i nuv. Kysters gård. Der lød nemlig nogle gennemtrængende skrig ud i den stille aften, og skrigene kom fra et menneske. »Det er overfald, måske et mord«, udbrød pastor Lunddahl og sprang op ad stentrappen til konditoriet og ruskede i dørhåndtaget, men døren var låset og skrigene vedblev. Med alle sine kræfter dundrede pastor Lunddahl nu på døren og endelig blev den åbnet på klem, og et kvindeligt væsen viste sig. »Hvad foregår dog her«, råbte præsten, »kan De ikke høre, at de overfalder et menneske derinde?« »Hys«, svarede væsenet, »det er fru Borella, der er i barnsnød«, hvorpå døren blev smækket i, og vi gik stille bort. Men nogle uger efter havde pastor Lunddahl den glæde at døbe konditor Borellas førstefødte.

Læs videre side 60.

Musikhandler Marcus fortæller erindringer

Teaterminder

Da månen faldt ned i Stevns herred

Axel Jacobsen havde anskaffet sig en ny bevægelig måne til Elverhøjs 3. die akt. Det så storartet ud, da den steg op over Stevns Klint. Imidlertid må der have været nogen urolighed i atmosfæren måske foranlediget af de sværlemmede bønderfolk af begge køn, der dansede til mor Karens sang, for pludselig faldt månen ned fra himlen og landede i Stevns herred på den anden side Tryggevælde å, uden dog at afstedkomme den ravage, som man kunne have ventet af et sådant naturfænomen. Nu kneb det for Mogens, der umiddelbart efter havde de kendte strofer: Nu lider dagen så jævnt og trindt, alt månen står over Stevns Klint. Men han havde åndsnærværende nok til at synge:

Alt månen ligger på Stevns Klint. Så var den klaret.

Albert Helsingreen i Kolding

Albert Helsingreen havde averteret forestilling om aftenen. Da jeg tilfældigvis ved middagstid kom gennem Østergade mødte der mig på hjørnet et højst mærkeligt syn. På det brede fortov sad Helsingreen på en rejsekuffert, forskellige rejseeffekter lå spredt rundt om, og ved siden af stod fru Helsingreen og så håbløs ud. På mit forbavsede spørgsmål fik jeg forklaringen. Helsingreen var som sædvanlig taget ind på hotel Kolding, hvor han plejede at bo for en meget billig pensionspris. Nu var prisen imidlertid blevet forhøjet — det var i den værste dyrtidsperiode — og da Helsingreen hørte dette, nægtede han at betale mere end han var vant til og bød farvel og drog til Thomsens hotel, der imidlertid forlangte samme pris som hotel Kolding. Det ville Helsingreen ikke give, og nu sad han altså her på gaden

uden tag over hovedet. Han kunne ikke tænke sig at forsøge andre hoteller, og vende tilbage til hotel Kolding som en slagen mand var hans ære for nær. Jeg foreslog da at forsøge en diplomatisk mission på hotel Kolding for at få den lidt kildne affære ordnet, og efter nogen modstand — vistnok nærmest på skrømt — gik Helsingreen ind på mit forslag.

På hotel Kolding fortalte værten mig, at han var klar over, at Helsingreen ville forsøge Thomsens hotel, og at han derfor øjeblikkelig da Helsingreen var ude af døren ringede til Thomsen og bad hotellet ikke lade Helsingreen bo billigere der. — Ved elskværdig imødekommenhed fra hr. Lundgrens side lykkedes det mig at opnå et for Helsingreen nogenlunde tilfredsstillende resultat, hvorefter vi samlede rejsetøjet sammen og drog til hotel Kolding, hvor Helsingreen altså for anden gang holdt sit indtog. Han har aldrig forsøgt at skifte hotel senere —

JYLLANDS CLICHÉFABRIK A/S

TELEFON (05) 52 06 11 . KOLDING